

SOKOLSKI GLASNIK

GLASILO SAVEZA SOKOLA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

MESEČNI PRILOG "SOKOLSKO SELO"

Čuvajte Jugoslaviju!

Izlazi svakog petka — Godišnja pretplata 50 Din — Uredništvo i uprava nalazi se u Učiteljskoj tiskari, Frančičanska ulica broj 6, telefon broj 2177 — Račun poštanske štedionice broj 12.943 — Oglasni po ceniku — Rukopisi se ne vraćaju

Ljubljana, 8 marta 1935

God. VI — Broj 11

Sokolstvo i političke partije

Jedan osvrt na komentar u praškim »Narodnjim listima«

Članak, koji je pod naslovom »Sokolstvo i političke partije« objavljen u broju 8 od 15 februara o. g. »Sokolskog glasnika«, zapažen je i protumačen i u češkoslovačkoj stampi. Tako su ugledni praški »Narodni listi« u broju od 24 februara doneli jednu noticu, u kojoj se citira jedan kraći pasus iz tog našeg pomenutog članka, izvodeći iz toga izvesne zaključke. Citirani naš pasus glasi: »Sokolstvo je nosilac ideje našeg narodnog i državnog jedinstva. Ne može, dakle, niko biti Soko, koji pripada takvoj jednoj stranci, koja naše državu i narodno jedinstvo ne priznaje, koja jasno ispoljava separatističke metode nasilnim rušenjem postojećeg zakonitog poretku«. Iz toga se onda u »Narodnjim listima« izvodi zaključak, kao da se time htelo izdati članstvu jugoslovenskog Sokolstva upute, kako da se drži u prestojećoj izbornoj borbi i da ono ima da potpomaže izvesne stranačke grupe i frakcije.

Onima, koji su naš upitni članak čitali, suvišno je i reći, da je ovo tučenje potpuno proizvoljno; takvo nepravilno tumačenje može da potiče samo iz nedovoljnog shvaćanja i razumevanja jasno izraženih intencija pisca tega članka ili pak iz kakvih drugih nama nepoznatih razloga. U našem članku je zauzeti odlučan stav protiv svakog uplitanja Sokolstva u političku borbu, dakle, baš protivno onome što »Narodni listi« naslućuju. Daleko je

bila od pisca toga članka i pomisao da daje nekakva uputstva u korist jedne ili druge političke partije.

U pomenutom našem članku izričito se dalje navodi: »Političko samopredeljenje svakog sokolskog pripadnika potpuno je slobodno, i on može postati član svake partije, ukoliko program i rad ove nije u suprotnosti sa sokolskim idealima«. S ovog stanovišta odista nije teško protumačiti na ispravan način ni onaj drugi pasus, koji citiraju »Narodni listi«, jer se samo po sebi razume, da se jugoslovenski Soko ne može opredeliti ni za kakvu političku grupu, čiji je rad i program u suprotnosti sa sokolskom ideologijom, i to ne zato što odgozo dobija takva naredenja, uputstva ili sugestije, nego zato što mu to njegova svest i savest nalažu. Time se dakako samo u negativnom pravcu povlači ona priroda granica do koje može da ide političko samopredeljenje svakog sokolskog pripadnika i nipošto se ne prejugdica u pozitivnom pravcu njegovom uverenju.

Ovo jednostavno i jasno stanovište logično proizlazi ne samo iz sokolske ideologije, nego i iz celokupnog rada Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije, pa nam je naročito stalo da se to najzad i van granica naša države pravilno shvati i protumači.

Dr. Aleksandar Tabaković,
Novi Sad

vih političkih položaja. Mi Sokoli, u takvom slučaju, moramo biti sretni, ako takvi pojedinci obnašaju i u Sokolstvu »vidnije« funkcije, što znači, da su oni i kao prvi politički ljudi ostali verni sokolskoj ideji. Oni na svome položaju mogu samo da donesu koristi sokolskoj ideji. Zlo bi bilo, kada bi takav pojedinac, digavši se u prve političke redove, zaboravio da je i Soko. Međutim, takav bi se pojedinac, svojim radom, onemogućio u Sokolstvu i ne bi mogao više zauzimati u Sokolstvu »vidnije« mesto.

Sokolstvo po svome položaju, po svojoj jakosti i po svome programu mora da nastoji da njegova naziranja uđu u državu, u narod, u gospodarstvo i u sve grane ljudskog delovanja. Sokolstvo ne sme da se dade politizirati, ali mora da nastoji da politiku sokolizira. To će moći uspešno postići tek onda, i samo onda, kad se u prvim političkim redovima budu nalažili Sokoli. Sokoli koji neće ni na najvišim političkim položajima zaboraviti svoju sokolsku dužnost.

Dakle, moj je zaključak, da je upravo, protivno od citiranog stanovišta, potrebno da naši najbolji Sokoli ulaze i u političku arenu i da tamo budu, u najmanju ruku, regulativ svega što bi moglo našem Sokolstvu da škodi ili da ga oslabi, jer Sokolstvo je stvar narodna, stvar naše države.

Na kraju još da spomenem, zašto sam redovito stavljao pod navodnike »vidnija« mesta. To sam činio zbog toga, što smatram, da je Sokolstvo demokratska organizacija, organizacija u kojoj se radi a ne vlada, u kojoj se administrira i izvršavaju pojedine dužnosti. Smatram, da u Sokolstvu ne ma vidnijih mesta, nema položaja, nego postoje samo dužnosti koje su pravilnicima određene, a dobrovoljno preuzete.

A. Štefan, Beograd.

Sokoli i politika

Sokolski funkcionari i politički položaji

U »Sokolskom glasniku« od 22 februara o. g., u članku od dra M. K. Žadače Sokolstva u sadašnjosti, stoji doslovno i ova rečenica: »Ipak, pri svemu tome treba se držati toga, da onaj, koji стоји u političkom životu u prvim redovima, da taj nema da zauzima vidnijeg mesta u Sokolstvu i obratno.« Citirana rečenica je jasna. Nije medutim jasno, koga se ima da podrazumeva to »u političkom životu u prvim redovima«. Da ne bude nedoumice, naglašavam, da se u ovome članku, u kome želim da raspravim, da li je gornja rečenica opravданa ili ne, pod političkim ljudima u prvim redovima mogu da razumevaju svi politički ljudi od onih manjih do onih koji zauzimaju prve političke položaje u državi. Pod »vidnijim mestima« u Sokolstvu mogu se smatrati svi funkcionari od jedinica preko župa do Saveza. Dakle, pod političkim pravkom može se smatrati svakog političkog funkcionera, a kao »vidnije mesto« u Sokolstvu neka se smatra svakog sokolskog funkcionara.

Da predemo pak dalje.

Imamo svoju nacionalnu državu stvorenu, osnaženu i priznatu sa svima svojim atributima. Od osnutka naše države tendencija je ostvarenje međusobne trpljivosti i istrebljenje svakog regionalnog, verskog i plemenskog antagonizma. Za ostvarenje toga, kroz ovi sedamnaest godina, isprobavali su se razni metodi, padali su i dolazili razni režimi, tek svakoj dosadanjoj vlasti očito je bilo mnogo stalo da toga da otupe sve one regionalne, verske i separatističke oštice između pojedinih pokrajina, vera i plemena. Metodi za ublaženje tih oštice, kako rekoh, bili su razni. Sve je toliko novijeg datuma da nam je svima sve još živo u pameti i nije potrebno to posebno osvezavati. Iz svih tih pokušaja i borbi, bar mi Sokoli, već od novosadskega sabora, upoznali smo i načinu smo, kojim nam je putem poći, da bi se došlo do te trpljivosti i uništenja pomenućih antagonizama. Taj put je narodno jedinstvo olijeno integralnim Jugoslovenstvom u jednoj i nedeljivoj državi. Za nas drugi put ne postoji. Njega se držimo u svima našim nastojanjima, kod svakog našeg posla i kod svih naših javnih nastupa i manifestacija. Mi smo duboko ubedeni, da nijedan drugi put ne može da doveđe našu načinu željenom cilju. Jugoslovenstvo imamo neizbrisivo zabeleženo u našim srceima. Naše je nepokolebitivo ubede-

ni.

nje da će samo, kada se svi sprijateljimo sa zajedničkim jugoslovenskim imenom, kada svi postanemo u prvom redu Jugosloveni, moći potpuno uspešno da uđemo naše unutarnje prilike. U tom smo toliko čvrsti i stalni, da svakoga, koji se ne slže s tim našim naziranjima, smatramo da je protiv nas, pa smo i mi protiv njega. Takav se i ne može održati u našim sokolskim redovima. S druge opet strane, voljni smo i rado čemo da saradujemo sa svakim onim, koji stoji na stnovištu našeg gledišta, pa ako on i ne bio Soko.

Eto, stigli smo do onog mesta, gde bi želeo da pokažem, da nije ispravno stanovište, da oni koji stoje u političkom životu u prvim redovima, ne bi mogli da zauzimaju »vidnije mesto« u Sokolstvu, i obratno.

Pre nego li uđemo u sam zaključak, smatram potrebnim da razmotrimo još i ovo.

Kad se kaže, da je Sokolstvo ne-politička organizacija, onda se pod tim ima razumeti da Sokolstvo, kao takvo, ne može da bude organizirano u kojoj političkoj stranci, da ne može ono u svojoj organizaciji, među svojim članovima, da organizira kakvu političku stranku i konačno, da ne dozvoljava naturiranje nekog političkog mišljenja.

To, ipak, ne znači, da pojedini članovi sokolske organizacije ne bi mogli biti priпадnici pojedinih političkih stranaka, koja nije u suprotnosti sa sokolskim načelima, specijalno s načelima sokolskog nacionalnog i socijalnog programa.

U češkoslovačkom Sokolstvu ne može biti članom sokolske organizacije onaj, koji je organizovani član postojeće komunističke ili postojeće klerikalne stranke. Taj je zaključak došao, pošto se programi komunističke i klerikalne stranke protive njihovim sokolskim gledištima.

Kod nas n. pr., kad bi postojale stranke koje stoje na regionalnom, plemenskom ili verskom opredeljenju, ne bi se moglo pripadnicima tih stranaka odobriti da budu članovi našeg Sokolstva, ako bi ono htelo da i dalje ostane na današnjem stavu svoga načonalnog programa.

Prema izloženom, za koje verujem da je ispravno sokolsko gledište, svaki pojedinci Soko može da aktivno sudjeluje u politici, ako se njegov politički rad ne protivi sokolskom stnovištu. Svaki pak politički rad, prema aktivitetu i sposobnosti pojedinača, može da pojedinka digne i do pr-

Bratska saradnja između Jugoslovenskih Sokola i bugarskih Junaka

Predavanje br. dra M. Gradojevića u Sofiji

Na poziv Saveza bugarskih gimnastičkih društava Junak, održao je prof. beogradskog Univerziteta i član Uprave Saveza SKJ br. dr. Mihailo Gradojević koncem februara, za vreme svog osmodnevog boravka u Sofiji, u velikoj sali Vojnog kluba, predavanje s temom »Savez slovenskog Sokolstva, njegov rad i značaj za zbijavanja Slovenac«.

Predavanje je bilo odlično posećeno od najodabranije publike bugarske prestonice. Predavanju su prisustvovali opunomoćeni ministar Jugoslavije g. Aleksandar Čincar — Marković i opunomoćeni ministar Češkoslovačke Republike g. Pavle Maksa, nadalje načelnici ministarstava, celokupno savezno starešinstvo Junaka, veliki broj uglednog građanstva, predstavnici štampe i drugi.

Predavanje je bilo odlično posećeno od najodabranije publike bugarske prestonice. Predavanju su prisustvovali opunomoćeni ministar Jugoslavije g. Aleksandar Čincar — Marković i opunomoćeni ministar Češkoslovačke Republike g. Pavle Maksa, nadalje načelnici ministarstava, celokupno savezno starešinstvo Junaka, veliki broj uglednog građanstva, predstavnici štampe i drugi.

Predavanje je bilo odlično posećeno od najodabranije publike bugarske prestonice. Predavanju su prisustvovali opunomoćeni ministar Jugoslavije g. Aleksandar Čincar — Marković i opunomoćeni ministar Češkoslovačke Republike g. Pavle Maksa, nadalje načelnici ministarstava, celokupno savezno starešinstvo Junaka, veliki broj uglednog građanstva, predstavnici štampe i drugi.

Predavanje je bilo odličan uspeh i bilo je najpovoljnije komentirano, kako u sovjetskoj štampi, tako i u redovima samih Junaka, kao i građanstva bugarske prestonice.

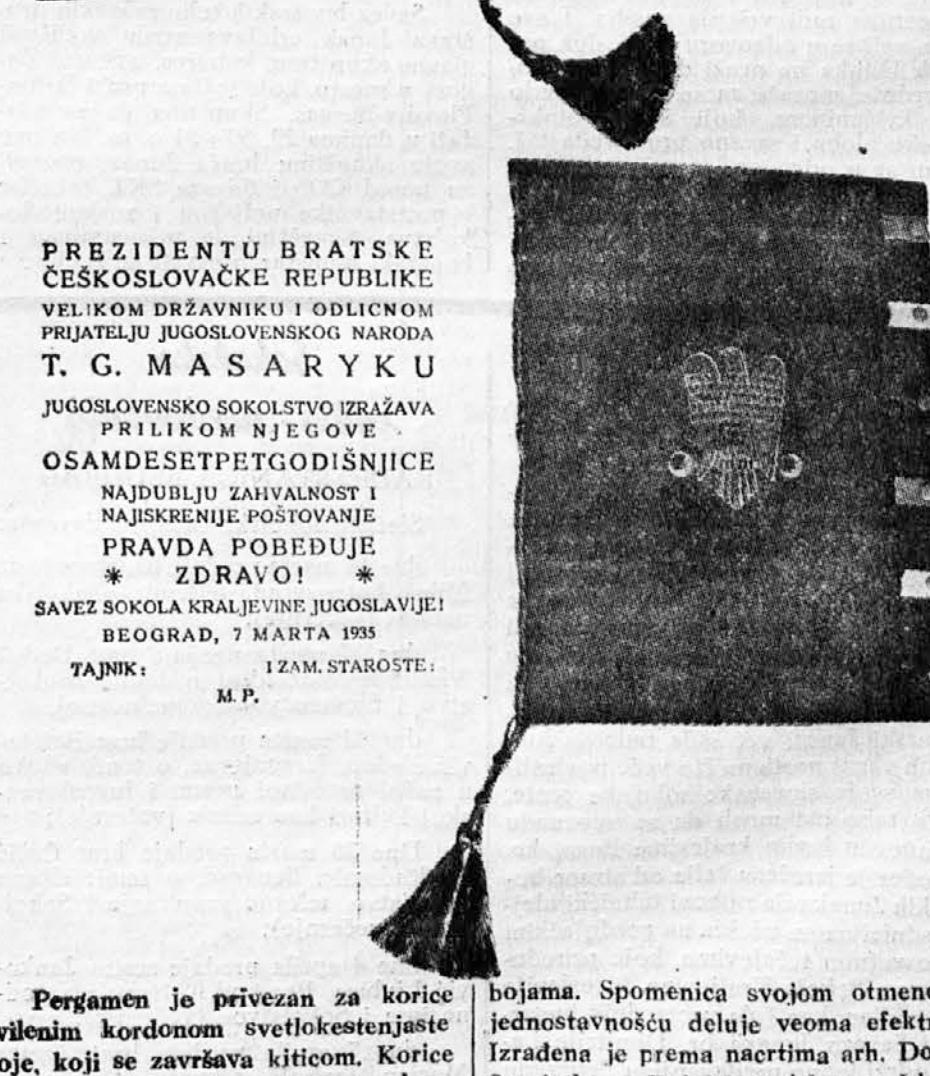
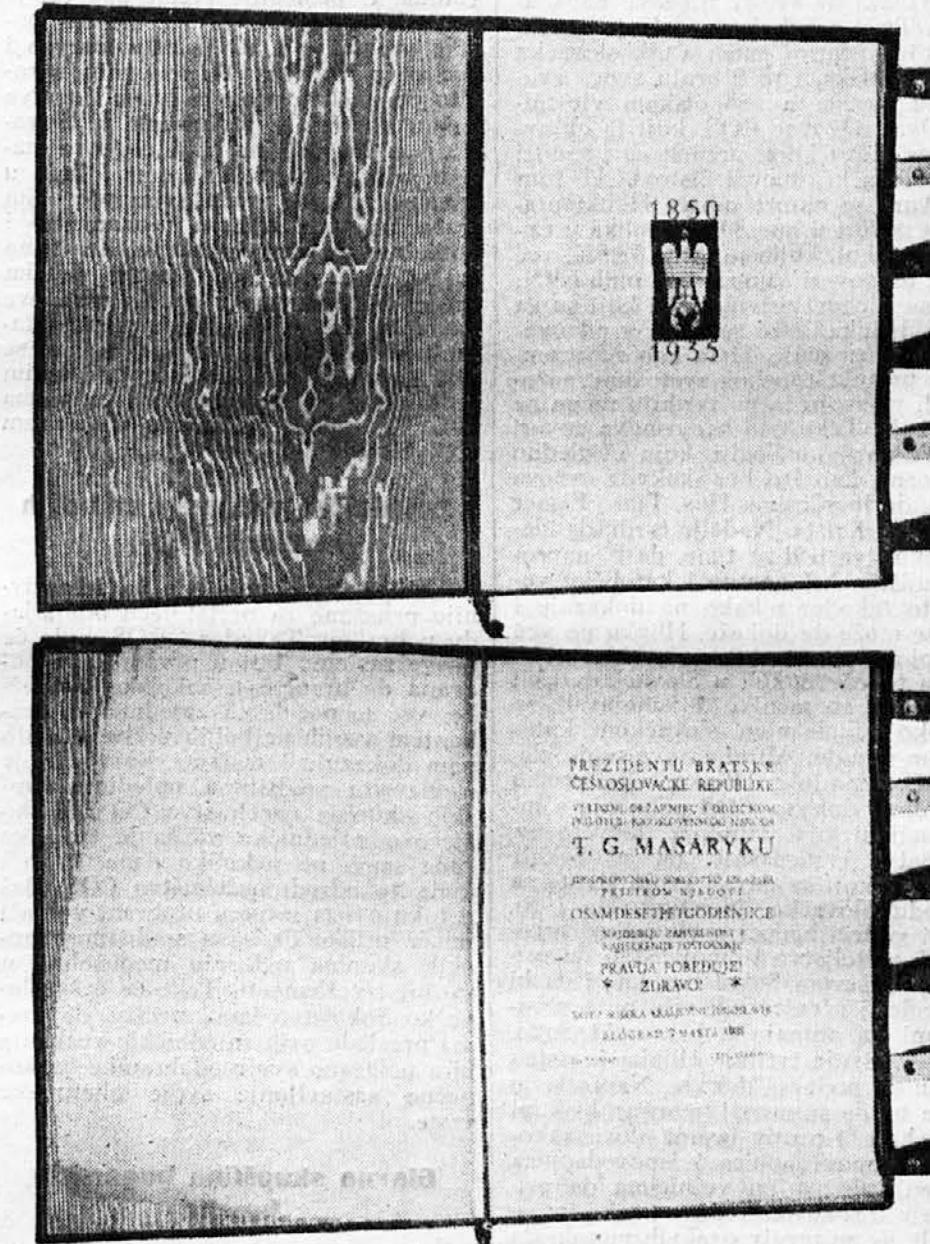
Bugarski Junaci vrše intenzivne pripreme za svoj ovogodišnji VIII svenčunački slet, koji će se održati u Sofiji od 12 do 14. jula. Na ovaj slet bujno je putne poslove, a učestvovanje naših junaka je u potpunosti garantovano.

(Nastavak na str. 2)

Savez SKJ T. G. Masariku

Povodom 85-godišnjice T. G. Masarika, Savez Sokola Kraljevine Jugoslavije želio je da i u vidnim načinom, jednom naročito spomenicom, iskaže svoju najdublju zahvalnost sedom Prezidentu bratske Češkoslovačke Republike, velikom i zaslužnom prijatelju jugoslovenskog naroda, koji je uvek iskazivao svoju visoku pažnju i naklonost i prema jugoslovenskom Sokolstvu.

Spomenica je veličine 40 × 30 cm, i uvezana je u finu crvenu kožu. Na prednjoj strani korica utisnut je stilizovani lik soko-ptice u zlatu. Unutrašnje strane korica prevučene su moare-svilom pepeljaste boje. Na prvoj strani pergamennog lista označena je u zlatu Presedentova godina rođenja 1850, a pod vinjetom, koja pretstavlja jednu drugu varijantu stilizovane soko-ptice u zlatu na crvenom fonu s lovovim vencem u pandžama, utisnuta je u zlatu god. 1935. Na trećoj strani pergamennog lista nalazi se tekst sa slovima u crvenoj, plavoj i zlatnoj boji, koji glasi:

Pergamen je privezan za korice svilenim kordonom svetloštenaste boje, koji se završava kiticom. Korice spomenice zatvaraju se kožnatim kopčama, raspoređenim u našim državnim bojama. Spomenica svojom otmenom jednostavnošću deluje veoma efektno. Izradena je prema načrtima arh. Dom. Serajnika u Delničkoj tiskari u Ljubljani.

SLOVENSKO SOKOLSTVO

Spomenik Tiršu i Figneru u Pragu

Pretsedništvo ČOS zaključilo je da predloži gradskom poglavarstvu Praga, da se u Pragu, kao središtu Českoslovačke Republike, podigne dostojan spomenik osnivačima Sokolstva, Tiršu i Figneru. To je u stvari zamišljeno tako, da bi grad Prag ustupio Sokolstvu besplatno prikladno mesto za spomenik na podnožju obronka Petřína kod Mosta legija, a sokolska organizacija bi podigla spomenik iz svojih sredstava. Istovremeno je zaključeno da se zamoli državnou regulacionu komisiju da sa svoje strane omogući ČOS da što pre pristupi ostvarenju ove zamišli. Potrebno je naime da se i što pre raspriše natečaj za izradu spomenika, jer se želi, da bi se svečano otkriće ovog spomenika izvršilo prilikom X svesokolskog sleta 1938 godine.

Doličan odgovor ČOS pateru Hlinki

Na opetovanje napadaje na Sokolstvo od strane poslanika slovačke pučke (klerikalne) stranke patera Hlinki, podigli su svoje najostrije proteste sva slovačka sokolska društva i sokolske župe kao i ostala razna nacionalna udruženja. Poslednji pak odgovor pateru Hlinki na sve te njegove napadaje na Tirša i Sokolstvo dala je u vrlo rezolutnoj formi sama Českoslovačka obec sokolska, i to 9 broju svoga zvaničnog glasila, u »Sokolskom vjestniku«. Ovaj odgovor ČOS, koji je objavljen na slovačkom, preneli su i mnogi českoslovački dnevni listovi. U tom odgovoru se najpre održe Hlinki pravo da govor uime 80% katolika u Českoslovačkoj, kojih je tačno 73,5%, već može da govor samo uime onih 6,9%, koji su njegovi privrženici i koji su ga birali. Hlinka, kaže se dalje u odgovoru ČOS, označuje Tirša kao reprezentanta protukršćanskog svetovnog nazora, ali tu svoju lažnu tvrdnju ničim ne dokazuje. Tako isto bez osnova govor i o Tirševoj ideologiji, koju očigledno ne pozna, kao što bez ikavog osnova tvrdi, da je »Česima Hus, Tirš i Figner više nego Krist«. Nadalje tvrdi, da ideja Sokolstva teži za time, da bi naprsto uništila kršćanstvo i katoličku veru, što također nikako ne dokazuje i što ne može da dokaže. Hlinka po već nebrojeno puta nabacuje se klevetom, da su tobože Sokoli u Slovačkoj rušili križeve i spomenike i ismejavali se duboko religioznom slovačkom katoličkom narodu. Ali ni za ove svoje klevetičke tvrdnje Hlinka nije pružio ni jednog dokaza. ČOS odbacuje s indignacijom ove Hlinkine klevete sa Sokolstva i naglašuje, da su Sokoli bili prvi, koji su davali svoje živote za slobodu Slovačke. Neistinito je i to, da bi vodeći činoci u Slovačkoj prislijavali učiteljstvo i činovništvo da pristupa Tirševom Sokolstvu, kao i da bi učenici i učenice bili više puta prislijavani da stupaju u bezverski Sokol. I za ove svoje tvrdnje Hlinka je ostao dužan da podnese dokaze. Naprotiv je istina to, da su mnogi tamošnji biskupi i kateheti, i protiv jasnog slova zakona, s propovedaonica i ispovedaonica zabranjivali svojim vernicima da pristupaju sokolske redove i tako im se pretili, da se protiv ovakvih moralo da se postupa radi vršenja nasilja. I sve do tada, veli se u odgovoru ČOS, dok poslanik Hlinka ne pruži dokaza za svoje tvrdnje, moraće ga se smatrati vrlo zlim krščaninom, koji širi protukršćansku zloubu i svesno propoveda laž. Zatim se u odgovoru iznosi stanovište Sokola prema veri, a koje je prihvaćeno kao načelno na VII saboru 1924 godine, najče: »Priznavajući slobodu ispovedanja i vere, ponovno naglašujemo

(Nastavak s 1 stranice)

garski Junaci uputili su srdačan poziv kako Savezu Sokola Kraljevine Jugoslavije tako i ostalom slovenskom Sokolstvu, Bugarski Junaci naročito očekuju mnogobrojno učešće na ovome sletu jugoslovenskog Sokolstva, nadajući se, da će tom prilikom posetiti Sofiju nekoliko hiljada Jugoslovena, za čiji su bratski doček i prijem preduzeli već sada opsežne pripreme, a što će također još više doprineti zbljenju i ojačanju veza dvaju bratskih naroda. Bugarski Junaci već sada rade da kod svojih vlasti postignu što veće povlastice za svoje slovenske sokolske goste, da bi tako ovi mogli da se upoznaju sa mnogim lepim krajevima Bugarske. Također je izražena želja od strane bugarskih Junaka da njihovi tehnički idejni radnici uzmu učešće na prednjačkim i prosvetnim tečajevima, koje prireduje Savez Sokola Kraljevine Jugoslavije ove godine, kao i da pretsednik bugarskog Saveza Junaka br. Dimitrije Lazov održi jedno predavanje u Beogradu o bugarskim Junacima i njihovom značaju u istoriji balkanskih Slovena.

Sokolska radio-predavanja

RADIO-STANICA BEOGRAD

Sledeća sokolska radio-predavanja:

dne 14 marta predaje br. Stanojević Miloš, Petrovgrad, o temi: »Sokolska nauka« (večernje);

dne 17 marta predaje brat Deduš Vladimir, Varaždin, o temi: »Sokolstvo i Slovenstvo« (popodnevnno).

dne 21 marta predaje brat Bulatović Mašan, Kragujevac, o temi: »Sokol u našoj narodnoj pesmi i jugoslovenskoj kulturi kao celinu« (večernje);

dne 28 marta predaje brat Čačić D. Radomir, Beograd, o temi: »Rano detinjstvo, telesno vaspitanje i Sokolstvo« (večernje);

dne 4 aprila predaje sestra Janković Ljubica, Beograd, o temi: »Narodne igre i Sokolstvo« (večernje);

dne 7 aprila predaje brat Tratar Marjan, Trebinje, o temi: »Moje uspostavene na sokolsku braću iz Južne Srbije« (popodnevnno);

dne 11 aprila predaje br. Njemičić-Dančenko, Prag, o temi: »O Slovensku i Slovenima« (večernje);

dne 18 aprila predaje brat Tabaković dr. Aleksandar, Novi Sad, o temi: »Sokolstvo u javnom životu« (večernje).

U buduće večernja predavanja Beogradske radio-stanice održavate se svakoga četvrtka od 18.55 do 19.15 časova, a ne kao ranije od 19.10 do 19.30.

Popodnevna predavanja i nadalje se održavaju svake prve i treće nedelje u mesecu od 15.15 do 15.30 časova.

RADIO-STANICA LJUBLJANA

Sledeća sokolska radio predavanja:

dne 13 marta predaje br. J. Pertot, Ptuj, o temi: »Briga oko našeg narodstva«;

dne 20 marta predaje brat Verij Švajgar, Ljubljana, o temi: »Kritički

pregled porasta sokolskog članstva u poslednjih pet godina«;

dne 27 marta predaje brat Franjo Lubej, Ljubljana, o temi: »Sokolske vesti«;

Sokolska radio-predavanja preko Radio-stanice Ljubljana održavaju se svake srede od 19.10 do 19.20 časova.

Sastanak župskih referenata za sokolske čete u Mostaru

Dne 24 i 25 o. m. održaće se u Mostaru sastanak župskih referenata za sokolske čete, a kojem će učestvovati i izaslanici Saveza SKJ. Svrha je ovog sastanka što jače produbljenje i bolje organizovanje sokolskog rada na selu. Učesnici iz ostalih župa imaju tako prilike da na prigodom ovod sastanka u Mostaru vide na licu mesta, kako se sokolski rad na selu provodi u Sokolskoj župi Mostar, koja je u ovome pogledu pokazala odličan uspeh.

Trojstvo ili jedinstvo?

Razmišljanja o jednom pitanju uči naših župskih skupština

Na našim sokolskim sastancima, na sednicama i skupština, kao i u našoj sokolskoj štampi, sve češće se javljaju pitanja, koja muči naše Sokolstvo, koja mu sputavaju polet, koja ga moralno slabije i koja od jedne jedinstvene sokolske fronte prave manje i neznavne redove, redove koji se toliko puta sukobljavaju, mesto da ujedinjeni krenu na plemenit sokolski posao!

Na jednoj konferenciji načelnika i starešina (a i prosvetara) u Beogradu 1933 godine u jesen, govoreno je, među ostalim, i o sokolskim tečajevima i školama, ali na konferenciji nije bilo pretstavnika sokolske prosvete, niti se o pomenutim tečajevima i školama govorilo sporazumu sa sokolskim prosvetarima! Na toj konferenciji pisac ovih redova fiksirao je tu nelogičnost, ali bez korisnog rezultata za onaj čas. On veruje, da su možda postojale i prosvetarske odluke bez sporazuma sa »tečajcima«.

U župskim i društvenim jedinicom poznata su nam sukobljavanja »tečajara«, »prosvetara« i »onih iz uprave!« U ponekim župama ta sukobljavanja su uzačela toliko mah, da se javljaju otvorene borbe, da se naši statuti i zakoni dohvataju i grčevito tumače »za« i »protiv« »onih iz uprave« ili opet »za« i »protiv« »onih iz tečajnika ili čak i »onih iz prosvetnog odbora!« Pojavila se zato već i uporna »ustanova borba unutar pojedinih uprava, pa se traže autonomije za tečajare i prosvetare, sve da bi se našla zaštita od despota i apsolutista iz uprave! —

Nije naša namera da utvrđujemo ovde lične odgovornosti, o kojima bi se takođe moglo govoriti. Naša je namera samo da ukažemo na jedno zlo, koje se javilo u našem Sokolstvu i koje treba lečiti i izlečiti. No otkuda ono? Otkuda to sukobljavanje, otkuda pojava trojstva, triju stranaka, u tako jedinstvenoj organizaciji, kao što je Sokolstvo? Možda tu bolest uslovjuje samo Sokolstvo kao takvo? Možda, najzad, dolazi do nje samo zbog nepodobnog shvaćanja same sokolske organizacije i njezine ideologije?

Mi smo tvrdio ubedeni, da je ta bolest samo privremena karaktera i da ona dolazi samo i jedino od lošeg i krivog shvatanja bilo s koje strane. U poslednje vreme kvantitativnim širenjem Sokolstva administrativni poslovi su se u njemu vanredno razvili. Stvorio se otuda velik broj članova naše organizacije, koji su se zakopali u svakodnevna administrativna pitanja, pa zbog toga svog zakopavanja možda i zaboravili da misle na one stalne i plemenite ciljeve Sokolstva u sokolani i narodu. Godinama sedeti u društvu, a naročito u župi i Savezu, kao vršilac jedne funkcije, znači za mnogoga izgubiti kontakt sa početkom Sokolstva, sa Sokolom u vežbaonici! Ali ako podeš od ovog početka, od ove vrste u vežbaonici, u sokolani, onda čete sigurno brzo rasterati utvaru trojstva, a stvoriti u svom duhu uverenje, da je greh ceplati sokolske poslove na tri nepomirljiva tabora, koji uz to mogu čak i da se sukobljuju! Gledano sa one početne tačke, iz sokolane, Sokolstvo mora biti jedno i jedinstveno, kakvo ono u stvari i jeste, kad god se stvarji gledaju sa ispravnog gledišta.

Pisac ovih redova otuda je duboko ubeden, da do borbe i dobe između tečajara, prosvetara i »uprave« dolazi samo onda, kada ma koji od ovih potrebnih faktora izgubi ispred svojih očiju osnovni cilj jedinstvenog Sokolstva. Kad jedan od ovih funkcionara izgubi iz vida osnovno poimanje, onda on počne da prešira ovavimo ili onamo: ili da je važnija »uprava«, ili da je osnovna telovežba, ili da je najvažnija prosveta! Najvažnije je medutim sve! Ali te borbe, prikrivene ili otvorene, u mogućnosti su da oslabi, pa i uništiti potreban duhovni sklad unutar jedinice. No dok one u najnižim jedinicama mogu biti pogubne samo za te jedinice, dakle za mali krug, dotle bor-

be unutar župa mogu naneti neopravista zla čitavim krajevima u sokolskom pogledu. Iz toga razloga, što sada stojimo pred župskim skupštinama, a i pred saveznom, i iznosimo ovo aktuelno pitanje, ističući još jednom, da o stvari pišemo objektivno i sa gledišta opšte sokolske koristi.

Sta medutim treba da se uradi? Da ne bi dolazio do nesporazuma i borbi između »tečajara« i »prosvetara«, pišalo se i govorilo se već toliko puta: trebalo bi stvoriti takve prednjače, koji će u isto vreme biti i prosvetari! Ali taj ideal neće, vrlo verovatno, nikada ostvariti. Zbog toga držimo, da ga nije potrebno toliko ni isticati niti se njime uzaludno tešiti. Naše Sokolstvo uvek će sebici privući izvestan broj ljudi, koji nisu telovježbeno toliko zainteresovani. U Sokolstvu ima toliko učitelja, profesora i drugih profesija intelektualaca, jer ovi u Sokolstvu vide pored telovježbene i nacionalnu, moralnu i prosvetu ulogu. Zato će se u Sokolstvu otsad, kao i dosad, uvek nalaziti »prosvetara«, uvek nalaziti dobronaradnih intelektualaca, koji neće biti prednjači, kao što će biti i nadalje prednjači, koji neće biti intelektualci ni prosvetari.

Zbog svega toga pitanje o prednjaču-prosvetaru treba upraviti putem traženja što podesnijeg načina kolaboracije između tečajara i prosvetara. Ovaj poslednji treba da bude duboko ubeden i u moralnu i duhovnu vrednost telovežbe, onaj prvi treba da bude duboko ubeden u potrebu prosvetovanja svih sokolskih pripadnika nacionalnom i kulturnom sadržinom. Dokle god oni čine dva lica, tečajara i prosvetara, a oboje deluju na istu jedinstvenu i celovitu ličnost, dotle treba da se uskladiju, da kolaboriraju, da rade u punom sporazumu i harmoniji. Budu li oni ovako shvaćali stvari, budu li ovako gledali na Sokolstvo, onda između njih neće dolaziti ni do nesporazuma ni do sukoba, jer će vršiti jednu funkciju na dva načina!

Jednako stoji stvar i sa »onima iz uprave!« U sokolskim redovima ima toliko sokolski zainteresovanih članova, ljudi koji ne mogu da vežbaju, niti možda da drže govoru i predavanja, ali koji su voljni da brinu ekonomiju naših jedinica i organizacije, ili da vrše koju drugu funkciju, pa te ljudi treba smatrati dobro došlima u naše redove. Ovi su medutim u zabludi kada misle, da su ih popeli na upravu zbog toga da odatle prosti vladaju i dirigiraju; oni su popeti na kormilo samo stoga da svojom stalozenošću i brižljivošću osluškuju život i potrebe sokolskih radionica i zbrinjuju ove, a onda, u punoj saglasnosti sa »tečajcima« i »prosvetarima« da ideološki izgraduju život jedinica na čijem čelu su postavljeni. Shvate li vršioce »uprave« da su oni tu da sebi potičinjavaju one druge vršioce sokolskih poslova, onda tu o sokolovanju više nema reči, onda se tu energije samo troše i gube na jednu potpuno beskorisnu i štetnu borbu ličnih odnosa i snaga!

Sve u svemu, Sokolstvo je jedno i jedinstveno! Hiljade i hiljade dece, omladine i ljudi u Sokolstvu treba telovježno, nacionalno i moralno formirati kao izgradene ličnosti. Da bi taj plemeniti cilj izvršio što uspešnije i sve stranije, Sokolstvo je svoj mnogostruki posao podelilo na čitav niz funkcija, koje uskladene imaju da tenu jednom cilju pod vodstvom raznovrsnih sokolskih radnika. Sokolskim radnicima svih vrsta, zainteresovanim za ma koju granu jedinstvenog sokolskog posla, treba dati glas na pretočeće skupštinama. A oni, sa ljubavlju prema svojoj funkciji, neka nikada ne izgube iz vida osnovno poimanje, onda on počne da prešira ovavimo ili onamo: ili da je važnija »uprava«, ili da je osnovna telovežba, ili da je najvažnija prosveta! Najvažnije je medutim sve! Ali te borbe, prikrivene ili otvorene, u mogućnosti su da oslabi, pa i uništiti potreban duhovni sklad unutar jedinice. No dok one u najnižim jedinicama mogu biti pogubne samo za te jedinice, dakle za mali krug, dotle bor-

be unutar župa mogu naneti neopravista zla čitavim krajevima u sokolskom pogledu. Iz toga razloga, što sada stojimo pred župskim skupštinama, a i pred saveznom, i iznosimo ovo aktuelno pitanje, ističući još jednom, da o stvari pišemo objektivno i sa gledišta opšte sokolske koristi.

Dr. Ilija Mamuzić.

Jesam li poslao preiplatu za sokolske listove?

IZ SAVEZA SOKOLSKOG
Profiv neopravdanih molbi i intervencija od strane sokolskih jedinica i pojedinih lica

Svim bratskim sokolskim župama!

U poslednje vreme ponovno se zapaža, da se pojedine sokolske jedinice (društva ili čete), šta više i pojedina lica, članovi naše sokolske organizacije, obraćaju po raznim predmetima, da intervensionističke naravi, i to većim delom u ličnim predmetima, direktno bilo Savezu SKJ, bilo pojedini nadležtvima.

Konstatovalo se, da su pretežnom većinom ovakvi slučajevi nepravedni, što više da su to protuzakoniti zahtevi i nepotrebno iskoriscavanje autoriteta sokolske organizacije.

Ovakav postupak u našim redovima ne može se više podnašati, jer ne samo Uprava Saveza, već čitavo Sokolstvo dolazi u nezgodan položaj, podnajući opomene nadležnih, da se traže nemoguće, a često puta i protuzakonite stvari.

Da se već jednom

KRONIKA

Proslava 100-godišnjice prvog srpskog pozorišta u Kragujevcu. Kragujevac je dne 3 marta na veoma svečan način proslavio 100-godišnjicu osnivanja prvog srpskog pozorišta, koje je osnovao Joakim Vujić 1835, a koje je bilo državno-knežev Pozorište. Ovu proslavu spojili su Kragujevani s proslavom 70-godišnjice Branislava Nušića, koji je lično prisustvovao svečanosti, održani u velikoj dvorani Sokolskog doma. Pre podne održana je svečana skupština, na kojoj su govorili g. Azajac i g. Nušić, koji je zahvalio na srdičnom dočeku i podukao značenje 100-godišnjice prvog srpskog pozorišta. Popodne priredila je pozorišna sekcija Sokola Matica pretstavu, i to Nušićevog »Običnog čoveka«. Pre početka pretstave govorili su g. Azajac i prof. Miloje Pavlović.

Jos o izložbi jugoslovenske knjige u Pragu. U nedelju 3. o. m. u Panteonu narodnog muzeja otvorena je naročito svedočanstvo izložba jugoslovenske knjige, kojoj je svrha da se pokaže hrvatski rad i visina naše grafičke umjetnosti. Izložbu je otvorio direktor muzeja dr. Volf. Obolelog ministra prosvete zastupao je načelnik ministarstva prosvete dr. Špišek. Na kraju svečanog otvorenja zahvalio se aranžerima našem poslanik g. dr. Grizogono, koji je u markantnim crtama prikazao istarski razvitak jugoslovenske knjige. Pored već pomenutih pretstavnika na ovu svečanost otvorenja izložbe naše knjige prisustvovali su još za ministarstvo inostranih dela opunomoćeni ministri dr. Kamil Krofta i dr. Flider, nadalje kancelar dr. Šamal, primator grada Praga dr. Baksa, bivši bugarski poslanik Pančo Dorev, dr. Murko i dr. Izložba je pobudila veliko interesovanje čitave českoslovačke štampe i javnosti, i ona će ujedno uvelike poslužiti propagandi naše literature, koja je još uvek u Českoslovačkoj premašila poznata.

100-godišnjica »Kalevale«, finskog narodnog epa. Ovih dana čitava Finska slavi 100-godišnjicu svog narodnog epa »Kalevala«. Krajem januara 1835 na sedmici finskog udruženja literata predložio je mladi lekar Elia Lenrot sakupljenima rukopis »Kalevale«, koji sadrži 32 runa (speva) u 12.000 stihova. Epos »Kalevala« bio je zatim običan. On pretstavlja zbir narodnih pesama, koje je lekar Lenrot još kao student medicine prikupio na svojim putovanjima po čitavoj Finskoj i ruskoj Kareliji od narodnih pevača. Ove pesme opevaju junaka dela starih finskih junaka. Naziv »Kalevala« dao je Lenrot episu po otadžbini praoča finskog naroda, koja se zvala Kaleva.

IZ NAŠIH ŽUPA DRUŠTAVA I ČETA

Župa Maribor

ORMOŽ. — Glavna skupština. 24. redni občni zbor društva se je vršio dne 3. februarja u prisotnosti župnika, podpredsjednika brata dr. Fornazarija. Podana so bila izčrpana poročila vseh funkcionarjev; iz teh poročil najvažnejše.

Društvo šteje 152 člana, 49 naravnih članov in 75 sok. dece, skupaj torej 227. Telovadnih oddelkov je v društvu

V preteklem letu je imelo društvo

Jugoslovenska sokolska matica u Ljubljani registrirana zadruga s ograničenim jamstvom

U smislu § 23 pravila sazivlje se

Redovna glavna skupština za petak, dne 5 aprila 1935, u 18 sati u prostorijama Narodnog doma u Ljubljani, Tomanova ulica

DNEVNI RED:

- 1) Potvrda bilance te računa dobitka i gubitka za g. 1934.
- 2) Apsolutorij upravi zadruge.
- 3) Eventualija.

Glavna skupština može stvarati zaključke, ako je zastupana barem 1/2 svih zadrugara. Ako ih nije toliko, pola sata kasnije na istom mestu i istim dnevnom redom drži se druga glavna skupština, koja može stvarati zaključke bez obzira na broj prisutnih (§ 27 pravila).

Ljubljana, 1 marta 1935.

Upravno veće

SOKOLSKI GLASNIK

Sa smučarskih takmičenja Saveza SKJ
održanih u Škofoj Loci dne 16 i 17 februara o. g., na kojima su učestvovali braća i sesire iz ČOS

Češkoslovačka patrola

Članice na startu

Čehoslovakinje, pobednice (prvih 6 mesta)

je pojavno omenil edenice, ki so delavne, onim pa, ki ne kažejo pravega dela, pa je dal nasvete, kako oživiti društveno delovanje. Po njegovem poročilu se je konstituirala uprava okrožja. Nadalje je pretresal zbor načrt za letošnje tekme in prireditev.

Poročilo načelnika br. Slavka Mrovljeta o živahnu delu v telovadnicu in o vsestransko uspehlj javnih nastopih vseh telovadnih oddelkov je vzel članstvo z zadovoljstvom na znanje.

Sledilo je poročilo predsednika prosvetnega odbora br. Šentjurca Ferda, ki je v svojem referatu analiziral prosvetno delo minulega leta. To poročilo, ki je pokazalo izredno živahno in uspešno delo vseh odsekov tega odbora.

Iz poročila gospodarja br. Serajnika Ivana je razvidno, da je društveno premoženje naraslo z novimi nabavkami in da se je štedilo na vse strani.

Blagajniško poročilo je podal br. Gorečan Anton. Vkljub težkim časom je bilo minulo leto tudi za blagajno zelo uspešno.

Iz poročila društvenega statističarja br. Canjka je razvidno, da je število članstva naraslo in da je bila udeležba pri telovadbi in drugih društvenih prireditvah zelo zadovoljiva.

O delu narodno - obrambnega odseka je poročal br. F. Šentjurc.

V imenu revizijskega odbora je podal poročilo br. Ferber Miroslav, ki je radi vzorčnega društvenega poslovanja predlagal vsemu odboru razšenico, ki je bila soglasno sprejeta.

Pri volitvah je bilo soglasno izvoljena sledeča nova uprava: starosta dr. Železnikar Vinko, podstarosta: Rojnik Ivan, načelnik: France Miroslav, načelnica: Tretjak Angela, podnačelnik I: Pečenko Vojko, podnačelnik II: Tretjak Franc, podnačelnica I: Krev Ljudbina, podnačelnica II: Kac Ivanka, prosvetar: Šentjurc Ferdo, tajnik: Wudler Branko, namestnik tajnika: Canjko Vinko, blagajnik: Gorečan Anton, namestnik blagajnika: Kramar Jože, statističar: Canjko Vinko, gospodar: Serajnik Ivan, knjigovodja: Kramar Jože, arhivar: Iglar Rajko, društveni zdravnik: dr. Pohar Maks, narodno - obrambni referent: Šentjurc Ferdo, socialni referent: Grmovšek Miloš, ostali odborniki: dr. Hrašovec Fran, Rojnik Karel, Kopac Leopold, Mrovlje Slavko, Prusich Karel, Potočnik Jurij. Revizorji: Ferber Miroslav, Fetich Miroslav, Debelak Alfonz, Šmid Milan, Brenc Armin, Vaupot Lovro. Častno razsodile: dr. Šmid Josip, kot predst. dr. Schreiner Hinko kot načelnik, Fratz Mara, kot zapisnikarica, dr. Železnikar Vinko, kot član in Puppis Amalija kot članica. Zorečnik Miloš in Kavš Ivan kot namestnika.

SV. LENART V SLOV. GORIČAH. — Zbor načelnikov in načelnice. Zbor načelnikov in načelnice slovene-goričkega okrožja se je vršil pri nas v nedeljo dne 17. II. t. l. Udeležila je bila skoro polnoštevila. Zbor je vodil okrožni nač. br. D. Polič, ki je podal prav izčrpano in pregledno sliko o stanju telovadbe v okrožju, okrožje tvori 8 čet in 2 društvi. Br. načelnik

ostali članovi odbora. Nova uprava po svome sastavu daje najbolju garanciju za uspešan rad i napredak.

20. januara 1935 održana je IV tromesecna sednica četa za 1934 god. u prisustvu izaslanika svih 12 četa ovoga društva. Nakon prečitanih izveštaja četa, koji su primljeni s primedbama, da je izveštaj referent za čete o njihovom radu u 1934 god. Iz toga izveštaja proizlazi: Prireden je trodnevni tečaj za vode i tečajce čete, te su bile zastupljene sve čete: ukupno je bilo polaznika 29. — Društvo imade danas 12 organizovanih četa i 2 u pripremnom radu. — Čete su održale 88 mesecičnih članskih sastanaka i 463 sednica svojih uprava. — Naplačeno je ukupno članarine 14.974 Din, a ostalo je članarine dužno 1.657 Din. Čete imade u kasi Poštanske štedionice iznos od 14.414 Din. Čete imade ukupno 956 pripadnika, od toga članova 628, načelnika 110, dece 218, a članova vežbača 116. Održano je ukupno 1.073 sati vežbanja, sa 444 vežbača svih skupina. U četnim knjižnicama imade 2.272 knjige, bilo je 1.088 čitača, koji su pročitali 1.416 knjiga, pročitano je 315 početnih štava. Održana su 224 predavanja, bilo je 60 sela i 3 zabave. Četama je poslano pisama, raspisa, odgovora i upita 365. Zasadeno je voćaka 210, izgradeno nužnika 22, okrečeno kuća 800, iskopano jama za dubrište 85, napravljeno otirača 54 i pljuvačnica 51. Čete su obidene po društvenim izaslanicima 175 puta. Četa Proložac je završila izgradnju bunara i takoreku skoro je završen i dom, prvi sokolski dom u Imotskoj Krajini. Četa Kamenmost je marljivo radila na podizanju svoga doma. Četa Nebrijevac je dovršila izgradnju mosta, još se imade postaviti gornja konstrukcija, pričvršćen je teren zidom, iskopan kamen i pesak. Četa Glavina I započela je s gradnjom doma i podigla zidove. Četa Krivodo izgradije bunar, te pripravlja kamen i pesak za gradnju doma.

NEVESINJE. — Glavna skupština. Ovdješnje Sokolsko društvo održalo je dne 3 febr. svoju redovnu godišnju skupštinu. Učešće je bilo odlično. IMOTSKI. — Rad društva i četa. 6. januara 1935 svih dvanaest četa ovoga društva održale su svoje glavne godišnje skupštine. Na svakoj glavnoj skupštini bio je delegovan po jedan izaslanik ovoga društva. Skupštine su potekle u najboljem redu, i izabrane su nove uprave četa, te predložene bratskoj župi Mostar na potvrdu. 13. januara 1935 održana je glavna skupština društva. Sem članova uprave prisutan je bio pretežni deo članstva i izaslanici iz svih četa. Nakon prečitanih izveštaja svih funkcionera, koji nisu prošli bez kritike i primedba, izabrana je nova društvena uprava i to: starešina br. S. Rako, tajnik br. N. Matić, načelnik br. P. Poštenjak, prosvetar br. N. Vučković, referent za čete br. V. Matejović i

ROSJAVA-FONSIER • društvo za osiguranje i reosiguranje • Beograd

Skupštinu je otvorio starešina društva dr. Vlado Gačinović, komemorajući Kralja Ujedinitelja. Na kraju govora pozvao je prisutne da Mladome Kraju usliknu »Živeo!«

Posebno pozvano društvo se je savezna poslanica, a nakon toga su podneli izveštaj svi funkcioneri.

Iz podnetih izveštaja vidi se, da su izvršeni svi zaključci doneseni na prošlogodišnjoj župskoj skupštini.

Rad u svim granama društva je u odniji od prošlogodišnjeg.

Iz izveštaja referata za cete vidi se, da je društvo uložilo mnogo truda na Sokolstvo u selu. Članstvo u 17 četa koliko ih ima ovo društvo, povećalo se u ovoj godini sa 130 do tada imaju 1073 člana. Članarine je naplaćeno u ovoj godini više za 2992 dinara nego u prešloj godini. Cete su održale u 1934 godini 417 raznih priredaba; sela, zaborave i predavanja. Pročitalo se 1576 knjiga i 555 poučnih članaka. Na pozdravu se u ekonomskom i higijenskom pogledu posvećivalo se dosta pažnje, te je i na ovom polju postignut vidljivi uspeh.

Skupština je sve izveštaje pažljivo saslušala, odobrila ih i dala razrešnicu dosadanju upravi.

U novu upravu izabrana su sledeća braća: starešina dr. Vlado Gačinović, zamenik starešine Savo Orovic, tajnik Miloš Vlačić, blagajnik Stevo Zelenović, načelnik Azis Kosović, zam. načelnika Risto Todorović, prosvetar i pročel. trezv. sekcijske Mesud Sadiković, pretsednik čitaonice Jevto Vujošević, knjižničar Risto Todorović, gospodar Vaso Sikić, statističar i pročel. muzike Šefko Pekušić, referenti četa Miljan Rakić i Ranko Radoš pročelnici socijalnog otseka Hakija Omerović, pročelnik štednje Dordo Medić, pročelnici streljačke i jahačke sekcije Blažo Tomašević, pročelnici poljoprivredne sekcije Desimir Ivarišević; članovi uprave: Živan Živanović, Anto Albijanić i Branko Popović. U nadzorni odbor braća: Adem Begović, Avgust Marković i Danilo Lazetić.

Po svršenom skupštinskom programu uzeo je reč starešina župe brat Čedo Milić, koji je u svom govoru istakao važnost saradnje grada i sela. Pošle ovo, na poziv starešine župe, skupština je odala poštovanje Blaženopočivšem Viteškom Kralju Aleksandru I Ujedinitelju.

Istoga dana u 19 časova u Sokolskoj čitaonici održao je uspešno predavanje o Njegošu zamenik starešine društva, br. Savo Orovic. M. S.

NEVESINJE. — Primer za ugled. Za pravoslavne božićne praznike vodnik nevesinske žandarmerskeg voda gosp. Bom Adolf, obradovao je jednog našeg siromašnog, ali vrednog naratajca i potpuno ga obukao iz svojih skromnih sredstava. Kupio mu je: jedan zimski kaput, jedan par rublja, jedne dokolnice i jedan par cipela.

Ovim gestom gosp. Bom učinio je jedan humani i kulturni primer, koji treba da služi za ugled i primer drugima.

SAMOBOR. — Glavna skupština. Naša četa održala je svoju glavnu skupštinu dne 15 februara t. g. Skupština je prisustvovao dovoljan broj članova. Skupština je otvorio br. starešina Aleksa S. Slijepčević pozivajući prisutne da odadu počast senima Viteškog Kralja Ujedinitelja. Zatim je pozdravio prisutne i progovorio nekoliko reči o sokolskoj misli. Zatim su funkcioneri pročitali svoje izveštaje. Iz izveštaja se vidi, da je četa lepo napredovala. Fond za gradnju doma ima 7608 dinara; u četnom hambaru je 1700 kg žita. Četna knjižnica ima 646 knjiga; od ovih je knjiga pročitano u prešloj godini oko 300. Iz ostalih izveštaja se vidi, da je i ostali rad bio dobar.

Zatim se prešlo na izbor nove uprave, koja je sastavljena ovako: starešina br. Aleksa S. Slijepčević, zamenik Simo M. Starović, tajnik Mihailo J. Slijepčević, blagajnik Novak P. Starović, načelnik Milovan S. Starović, prosvetar Filip Starović, knjižničar Mirko P. Slijepčević, domaćin hambara Aleksa Starović. Na završetku skupštine brat delegat Todor Starović pozdravio je sve prisutne.

Zatim je brat starešina Aleksa S. Slijepčević zaključio skupštinu.

TREBINJE. — Glavna skupština. Naše društvo održalo je svoju XXVI glavnu skupštinu dne 10 febr. Skupština je bila dobro posećena. Ispred Sokolske župe Mostar bio je prisutan starešina župe br. Čedo Milić i br. dr. Kolbe, član uprave župe.

Skupština je otvorio starešina društva br. Pero Bubalo u 9 i 30 časova kratkim govorom. Pročitana je poslanica Saveza i izveštaji društvenih funkcionera o radu društva u 1934 g. Iz izveštaja se mogao razabrati napredak društva, a naročito rad na selu, jer društvo sadu ima 12 vrednih sokolskih četa s preko 1300 sokolskih pripadnika.

Po završenom čitanju izveštaja funkcionera društva i odobrenju proračuna i programa rada za 1935 godinu, delegati četa izneli su svoje opravdane predluge, koje je skupština jednoglasno i s odobravanjem usvojila i pozdravila napredak Sokolstva na selu.

Izabrana je nova uprava društva kako sledi: starešina br. Bubalo, zamenik starešine br. Šavković, prosvetar Kurilić, tajnik Lecić, zamenik Pašić, načelnik Arslanagić, zamenik Turk, blagajnik Viden, barjaktar Dučić, ref. za cete Hujdur, statističar Salahović.

Odbornici i njihovi zamenici: braća Lašić Nikola, dr. Omerhodžić, Popović Vladimir, Metikoš Zanetić, ing. Jovović, Petrović Simeun, Majksner, Ivanković, Perović Danica, Resulbegović E., Andelić S., Gerun R., Bobić M., Boić Julio, Dobrović U., Čučković Filip, Subotić M., Pejović Đ. i Vukasović Aleksa.

Nadzorni odbor braća: Selak Stipe, Vukov Dušan i Stanković M.

Župa Niš

KRIVI VIR. — Glavna skupština, 24 januara ove godine održana je godišnja skupština našeg društva.

Skupština je otvorio kratkim govorom starešina br. Petković Miloje, koji je najpre komemorao Viteškog Kralja Ujedinitelja. Zatim skupština pozdravlja Mladog Kralja Petra II.

Pošto je starešina podneo izveštaj o radu uprave preko ove godine, prelazi se na biranje nove uprave, u koju su ušli: starešina Adam Zdravković, potstarešina Miloje Petković, tajnik Cezar Đorđević, načelnik Dragoljub Jeremić, blagajnik Milorad Živanović, prosvetar Dorde Borinović, 12 odbornika, reviziono odbor i sud časti.

Pošto je uprava izabrana brat starešina predlaže da se ulog neispunjene do sada reguliše i članski ulog za 1935 god bude 24 din. od člana, što skupština prima. Nato je skupština zaključena.

Župa Novi Sad

PAČIR. — Glavna skupština. Naše Sokolstvo društvo održalo je svoju redovnu glavnu skupštinu 24 januara.

Skupština je otvorio starešina br. Teodor Jovanović, pozdravivši prisutne i pozvavši ih da odadu počast seima Blaženopočivšeg Viteškog Kralja Aleksandra I Ujedinitelja. Posle čitanja savezne poslanice svi funkcionari društva podneli su skupštini svoje izveštaje o radu u 1934 godini.

Iz izveštaja se vidi, da je društvo u prešloj godini lepo napredovalo. Društvo je u prešloj godini proširilo Sokolski dom tako, da je time dobilo jednu prostranu i lepu vežbionicu i pozornicu. Ovaj posao stajao je oko 8000 din. Društvo je 13 maja održalo svoju javnu vežbu, na kojoj su učestvovala sva okolna sokolska društva. Javna vežba je potpuno uspela. Osim ovoga učestvovali smo na javnoj vežbi Sokolskih društava Bačka Topola, Bajmok i Bajša. Osim ovoga učestvovali smo s lepim brojem vežbica na II pokrajinskem sletu u Sarajevu i na sletu u Zagrebu. Prosvetni rad nije zadovoljio, jer to mesne prilike nisu dozvoljavale, a nemamo ni sokolskih pravstvenih radnika. Društveni prihodi iznosili su 17.740.13 dinara, a rashodi 16.712.13 din. Kategorije članova, muških naraštaja osnovale su štedni fond, koji ima vaspitni cilj i treba da navikne mlade Sokole na sistematsku štednju. Ulog se može utrošiti samo na sokolske potrebe. Prema izveštaju br. statističara društvo broji 92 člana, 24 m. i ž. naraštaja i 201 m. i ž. dece.

Pošto su svi izveštaji primljeni jednoglasno, data je razrešnica staroj upravi i kandidacioni odbor i redozložio je skupštini sledeću braću i sestre u upravu društva: starešina Teodor Jovanović, zam. starešine Nikola Draša, tajnik Milan Jojić, načelnik Milorad Cvrtkušić, zam. načelnika Blagoje Rajak, načelnica Durdinka Madarev, zam. načelnice Vera Markov, prosvetar Milica Bajčić, blagajnik Nikola Utvić, članovi uprave: Đena Gojković, dr. Dorte Vir, Sava Mihajlović, Sava Madarev, Marko Rakić (statističar). Nadzorni odbor: Milan Mostarski, Dejan Tomek i Kazimir Takač. Sud časti: Teodor Jovanović, Đena Gojković, Dušan Šimon, dr. Dorte Vir, Aladar Vajda. Prisutni su jednoglasno usvojili ovaj predlog.

Na kraju je izaslanik župe br. Levirac održao lep govor, u kome je istakao značaj i potrebe Sokolstva i pozvao prisutne da zajedničkom saradnjom i u buduće rade s još više volje i poštovanja na unapređenju Sokolstva.

Nova uprava je na prvoj sednici rešila, da se u najkraćem vremenu osnuje streljačka i tamburaška sekcija. M. S.

Župa Novo mesto

NOVO MESTO. — Plenarna seja župne uprave, 16. febr. se je vršila u župni sejnu dvorani Sokolskoga doma plenarna seja župne uprave, ki je potrdila u nekaterimi izpreamembami vse uprave edinic za l. 1935. izvoljenih na skupštinah.

V nadaljnji točki je votirala uprava znatne zneke za društva: Novo mesto, Št. Janž, Mirna, Št. Rupert in Žužemberk ter Št. Jerneju in Trebnju. Slednje društvo je poročalo, da so neznani zlikovci po društveni skupščini udri u telovadnico in poškodovali ko-

nja, kozo, kroge in blazino. Škoda znaša do 3000 Din in je bilo na orodju zrezano vse usnje.

Končno se je določil datum župne skupščine, zbor načelnikov in prosvetarjev, in sicer: zbor društvenih načelnikov in načelnici Mirenskega sokolskega okrožja je bil določen za nedeljo 3. marca t. l., kakor tudi tega dne zbor društvenih načelnikov in načelnici iz cele novomeške župe, kjer so se tudi predale župne in savezne vaje.

Naslednjo nedeljo 10. marca t. l. se vrši ob 8. uri u isti dvorani u Novem mestu zbor prosvetarjev društva M. S. O., nakar bo ob 9. uri otvoritev zborna prosvetarjev iz vseh edinice župe, združen z društ. statističarji. Poldne iste dne pa se vrši ob 4. uri župna letna skupščina. Župna uprava tem potom opozarja vse njene edinice, da se drže določenih datumov in pošljeno svoje funkcionarje ter dele-

gine. Ština kliče »Slava«. Svi izveštaji funkcionera, koji su dosta opširni, primljeni su po skupštini jednoglasno do znanja. Društvo je u prešloj godini 1934 podložilo letnje vežbalište s troškom od 27.000 Din. U svom pozdravnom govoru starešina društva seča se brata Julija Benela, koji je umro tokom ove godine i skupština mu odaje počast sa »Slava«.

Skupštini je prisustvovao izaslanik župe iz Osijeka brat Komadina.

Pošto je staroj upravi jednoglasno izglasano apsolutorij to je aklamacijom izabrana sledeća uprava društva: starešina dr. Ivo Kenfeli. I zamenik dr. Anton Niderle, II zamenik Milan Goršetić, prosvetar Ernest Budak, tajnik Prosvetnog odbora Adolf Rac. načel. Ivo Šole, I zamenik Pavao Kraljević, II zamenik Rudolf Vajs načelnica Elsabeta Vesinger, tajnik Duro Poljak, blagajnik Vinko Rakoš, Članovi uprave: Josip Baumajster, Milan Smiljanić, Mijo Pul, Ivan Gašparac, Ana Kaube i Karla Lončarić. Četni referent: Adolf Rac. Revizori: Kuzma Polić, Andrija Lovrić, Zlatko Knežić. Sud časti: dr. Josip Šepčić, Duro Predmerski, Miloš Uzelac, Milan Smiljanić i Ivo Šolc. Lekarski otek: dr. Rudolf Čeleđa. Okružni prosvetar: Ernest Budak. Novinar: Anton Kalman mladi. Knjižničar i gospodar: Josip Maurer. (A. K.)

LOVAS. — Predavanja pomoću filma. Sokolska četa Lovas održala je koncem prešlog meseca februara 4 filmska predavanje. Filmove i filmski aparati posudila nam je u propagandističke svrhe bratska Sokolska župa Osijek. Filmovi su bili u glavnom programu predavanja.

MOKRONOG. — Uprizoritev »Testamenta«. Naš sokolski oder je uprizoril 23. in 24. februarja 1935. načodno igro »Testament«. Kakor vse dramatske prireditve, tako je tudi ta nad vse dobro uspela. Vloge so bile razdeljene skrbno in premišljeno. Dvorana je bila obakrat prav dobro zasedena. Zadnji čas je sploh opažati boljši poset dramatskih predstav iz trga in pošljivo.

Župa Osijek

OSIJEK. — Sednica načelnika Osječkog okružja. Okružje osječko održalo je u nedelju 10. febr. o. g. sednici načelnika jedinica u Osijeku. Zastupljene su bile jedinice: Osijek matica, Retfala, Dalj, Tenja, Čepin i čete: Belo Brdo, Tenj, Antonovac. Nezastupljene su bila društva Osijek, Doljni Grad, Palača i Habjanovići i čete V. Vučkovac i Čepin Martinci.

Sednici je vodio okružni načelnik br. B. Rajić. Načelnstvo župe zastupao je ing. Kvapić.

U osvrtu na rad jedinica u 1934 god. naglasio je načelnik okružja, da rad jedinica uglavnom zapinje zbog nedostatka sposobnih prednjaka. Zato treba vaspitanju prednjaka posvetiti što veću pažnju. Druga zapreka je u tome što jedinice ne nastoje, da imaju više kontakta s osječkim društvinama u kojima bi mogla mnogo da nauče.

Nakon tumačenja programa tehničkog rada za 1935 god. po načelniku župe zaključeni su datumi okružnih priredbi: oštpe takmičenje održće se 26 maja u Osijeku, takmičenje u obojici 7. jula.

BROD. BRDO. — Proslava sv. Save i Štrosmajera. Naša četa je radi zlosti na skroman ali dostojan način proslavila dva velika čoveka, koji su pridonesli izgradnji naše velike i moćne otadžbine, sv. Save i vladiku J. J. Štrosmajera. Predavanje o životu i radu sv. Save održala je sestra I. Kikec, prosvetar, a o Štrosmajeru brat L. Miletić, starešina. Deklamovano je nekoliko lepih prigodnih pesama i otvorene pesme »Oj Sloveni i Državna himna. Proslavi prisustvovao je br. Štrosmajer.

LUŽANI. — Glavna skupština. Sokolska četa Lužani održala je svoju godišnju skupštinu dne 2. febr. 1935. Skupštini je prisustvovao skoro sve članstvo.

Kao župski delegat bio je brat dr. I. Jelavić. Starešina otvara skupštini i poziva članove i članice da se sete našeg Blaženopočivšeg Kralja Aleksandra I Ujedinitelja, i da pozdrave takoder našeg Mladog Kralja Petra II.

Takođe pozdravlja bratsku župu i njenog delegata br. dr. I. Jelavića.

Posle toga se čita poslanica bratstva Štrosmajera. Tada sledi izveštaji: tajnika, prosvetara, blagajnika i načelnika za godinu 1934. Izveštaji su primljeni jednoglasno.

Brat starešina moli sk

Sokolske zastave i pribor

načinovoljni kod

J. Hafner,**Ljubljana, Prisojna ulica**

37-1

Novi ilustrovani katalog rasposlat je ovih dana. Ako ga zabunom niste primili, molim, tražite ga odmaš! Ljubljana, Prisojna ulica

čana akademija u Sokolskoj četi u Semizovcu povodom dana velikog jugoslovenskog ideologa, biskupa Jurja Strosmajera.

Predavanje o Strosmajeru, poslano od br. župe, čitao je br. Jelečković. Pre početka predavanja govorio je brat Mićo Bajić, starešina. Akademija je bila brojno posećena.

TARČIN. — Godišnja skupština, 9. januara održana je godišnja skupština Sok, čete u Tarčinu. Skupština je održana u osnovnoj školi. Skupštini je prisustvovao kao delegat br. župe brat Miloš Pavlović. Skupštini je otvorio br. S. Mrkalj. Izveštaji funkcionera primljeni su jednoglasno i bez primedbe. Potom je u ime župe govorio br. Pavlović. Njegova su razlaganja pažljivo slušana.

Zatim se prešlo na izbor uprave. Kandidacioni odbor predložio je listu nove uprave s br. S. Mrkaljem, kao starešinom. Skupština je to primila aklamacijom.

VISOKO. — Akademija u čest Strosmajera. Sokolsko društvo u Visokom da počasti uspomenu smrti velikog Jugoslavenu, biskupa Josipa Jurja Strosmajera, zakazalo je za nedelju 3. februara komemorativnu akademiju, koju je otvorio starešina brat J. Plavšić i dao reč bratu ing. Milenku Gavriloviću, koji je u vrlo lepom, opširnom govoru prikazao život i rad velikog biskupa, kojim je još onda utirao puteve Jugoslavenstvu i na svakom koraku rečju i delom široko branstvo među Južnim Slavenima.

Na ovoj akademiji govorio je i društveni načelnik, brat Mirko Vuković o pogibiji Sokola braće Miška Jovanovića, Veljko Čubrilovića i Danila Ilića, koji su položili svoje živote na oltar otadžbine.

Oba predavača bila su od brojnih posetioca nagrađena zaslužnim aplauzom.

VIŠEGRAD. — Godišnja skupština. Godišnja skupština Sokolskog društva u Višegradi održana je 27. januara 1935. Skupštini je otvorio br. starešina Branko Branislavljević, koji je istakao rad i značaj Sokolstva, te pročitao poslanicu br. Šaveza. Nakon podnesenih izveštaja, iz kojih se vidi uspeh i rad stare uprave, prešlo se na izbor nove uprave, koja se konstituisala sa starešinom br. Nikolom Barancom.

Ova je skupština izvanredno dobro posećena, po čemu se vidi, da je sokolska ideja prodrla u šire slojeve građanstva.

ZABORAK. — Strosmajerovo veče. Na 3. februaru održano je veče u znak sećanja na velikog Jugoslovena, dakovackog biskupa, Strosmajera. Predavanje održao je br. M. Dizdarević. Bilo je 50 prisutnih članova. Proslava je protekla skromno i tih u znaku narodne žalosti.

Župa Skopje

SKOPLJE. — Program župskog tehničkog rada za 1935. g. Načelništvo župe izradilo je opširno obrazložen program i razradilo materijal, koji bi trebao da se prede u radnoj 1935. god. Program je izrađen s obzirom na pret postojeće sokolske prirede, kako župске, tako i savezne, a imajući uvek u vidu i potrebu redovnog i neprekidnog sokolskog televžbačko - vaspitnog rada po jedinicama.

Novina u programu je obavezno postavljanje odjeljenje za takmičenje, kao i takmičenje dece, prilagođeno njihovom uzrastu i sposobnosti. Načelništvo župe želi da sproveđe obavezn i redovni rad po našim vežbancima. Tim sistematskim radom počinjemo kod dece da ih posle lakošte već pripravljene prevedemo u načinštaj i članstvo.

Osim toga velika pažnja poklanja se i spremanju vaspitanju prednjaštva. To se želi postići raznim tečajevima i forsiranjem prednjačkih ispita. Tako je isto predviđeno da svaka jedinica nabavi i stručnu knjižnicu.

Program i plan rada pretresaće se i na zboru društvenih načelnika - župe, kao i na godišnjoj župskoj skupštini meseca marta t. g.

KUMANOVAC. — Prednjački tečaj. Sokolsko društvo Kumanovo održalo je društveni prednjački tečaj od 20. decembra 1934. god. do 4. januara o. g. Tečaj je pohodalo 8 braće i 3 sestre iz društva Kumanovo, te i 5 braće iz okolnih četa. Na tečaju se radio dnevno po 8-9 časova. Svega je održano 130 časova od tega tehničkih 106.

prosvetnih 20, lekarskih 4. Na tečaju su predavali braća: V. Popović, D. Gligorijević, S. Cvetković, N. Batašev, dr. Lazarević i D. Dugandžić uz pomoć putujućeg župskog prednjaka te prosvetar i načelnik Sokolske župe Skoplje.

Poseta je bila dobra, disciplina odlična, a uspeh zadovoljavajući.

4 i 5. januara održani su i društveni prednjački ispit pred komisijom određenom sa strane Župskog načelništva. Ispit su položili braća: Đorđe Zdravković, Metodije Dordević, Ćira Petković, Spasa Stanković i sestra Jelena Dordević.

VELES. — **Glavna skupština.** Sokolsko društvo Veles održalo je svoju redovnu godišnju skupštinu na dan 10. februara, uz puno učešće članstva.

Brat starešina najpre je komemorisao smrt Viteškog Kralja Ujedinjenja, a nato je pozdravio sve prisutne.

Izaslanik Sokolske župe Skoplje, brat Sandorov, isporučio je skupštini pozdrav župsko uprave i izjavio veliko zadovoljstvo što, kao načelnik župe, može da konstatuje, da je Sokolsko društvo Veles u toku 1934. godine vidno napredovalo.

Iza kako je pročitana savezna poslanica pristupilo se čitanju izveštaja društvenih funkcionera.

Tajnik brat Kumer, u svom opširnom izveštaju izneo je celokupan rad uprave u 1934. godini.

Iz tog izveštaja vidi se, da je broj članstva vrlo porastao, te sada društvo ima 293 ponopravnih članova i članica i 43 članova i članica na pokusnom roku, 71 naraštaja i 95 dece. Vežbača članova je ukupno 44. Uprava je uložila mnogo truda i novaca u pripreme za svečano razviće svoje društvene zastave. Zastava je društvo darovalo naše domaće preduzeće »Feniks i Rekord«.

Jedna od glavnih tačaka programa uprave bila je saniranje materijalnih prilika društva. Uprava je uložila sav trud da ovo stanje popravi pa je u tome i uspela namirivši sve poveriće društva. Pored toga uprava je uspela da u toku 1934. godine nabavi nekoliko sprava, da izvrši opravke Sokolskog doma i upotpuni nameštaj. Na ovu godinu sportskom igraštu podigla je stalnu tribinu sa preko 100 sedišta. U toku godine priredena su 2 javna časa i 3 akademije. Održan je jednomesečni društveni prednjački tečaj, koji je posećivalo redovno 14 članova. Uprava je povela i socijalnu akciju radi pomaganja siromašnih vežbača. Na njenom uposlijavanju se je mnogo radio ali bez uspeha. Obrazovan je fond

Viteškog Kralja Aleksandra I Ujedinitelja iz kojeg je fonda delila pomoć o božićnim praznicima. Izveštaj je primljen.

Prema izveštaju prosvetara održanu su 43 predavanja pred vrstom, uz ostala predavanja. Društvena knjižnica narasla je za 93 knjige. Obaveštajna služba vršena je preko lista »Varadar«.

Prema izveštaju načelnika brata Janka Delovića ukupan broj vežbača iznosi je 230. U toku godine održano je 105 članinskih časova i po 64 časa za svaku od ostalih kategorija. — Učestvovali smo na sletovima u Sarajevu i Zagrebu, a na župskom takmičenju u odbocu osvojio je muški naraštaj prvenstvo.

Iz blagajničkog izveštaja proizlazi, da je društvo u 1934. godini imalo ukupno prihoda 44.298'05 dinara, a rashoda 35.240'55 dinara; gotovine 8870 dinara 40 para. Društvena imovina procenjena je na 25.647 dinara.

Referent za seoske sokolske čete brat Buždon Vjekoslav, koji je premešten u Skoplje, poslao je o svome radu pismeni izveštaj. Iz njegovog izveštaja vidi se, da je najbolji uspeh postigla Sokolska četa u Donjem Čičevu, koja je na zagrebački slet uputila 16 vežbača. — U selima Papradistišu i Rudniku učinjene su sve pripreme za osnivanje Sokolskih četa.

Pretsednik nadzornog odbora podneo je izveštaj, da je izvršio pregled predmeta i našao da je poslovanje bilo u svemu pravilno.

Sve izveštaje primila je skupština posle kratke debate jednoglasno, pa se pristupilo izboru nove uprave, koja je takođe izabrata jednoglasno. Za starešinu ponova je izabran brat Gligorić. Njegovi zamenici su braća: Rajković, Stanojević i Ciraković. Za tajnika izabrat je brat Kumer, za blagajnika br. Đedović Dušan, za prosvetara br. Dragoljub Popović, za načelnika brat Milačić, za zamenika načelnika brata Vasiljević i Popović, za načelniku sestra Daskalović, za statističara brat Krstić. Upravu sačinjavaju braća: Zafirović, Jakšić, Kara-Mitrović, Marićević, Milovanović, Micić, Svešteni, Nešević, Popović, dr. Spasić, Troj, Friedrich, Anastasijević, Banković, Dragović, Dorgović, dr. Lazarević, Matić, Stajić, Sotirović, Trčković, Hadži-Inčević. Revizori braća: Gavrilović, Kemura, Kovac, Krstić, Asen, Molerović, Karpužević, Klimović, Kumer, Mara, Majstorović. Sud česti braća: Magarašević, Milošević, dr. Saso, Stefanović, Šusarević, Milačić, Rajh i dr. Tašević.

Držimo, da su došla prava lica na pravo mesto.

Zupa Sušak - Rijeka

DRENOVA. — Dečje selo, Dana 24. februara priredili su naši mladani pod vodstvom svojih nastavnika dobro uspelo dečje selo. Program je bio uistini lep i biran, a mladani su ga tačno izvadili.

Ovim selom proslavila se ujedno i godišnja oslobodenja Drenove, pa je u to ime izrekao kraj prirođenog govor brat Ivan Ribarić.

Na koncu održao je lep govor i četni blagajnik br. Josip Jelisej, koji je s pravom opazio, da sumešani, pa i sami članovi naše sokolske jedinice ne posećuju u dovoljnoj meri ove naše lepe prirede. — R.

SKARE. — **Glavna skupština.** Dana 18. januara 1935. održana je godišnja skupština ove čete. Od strane br. matičnog društva Otočac prisustvovali su ovoj skupštini br. Aleksandar Nikolić i brat Rude Ružić.

Skupštini je otvorio komemorativnim govorom Viteškom Kralju Aleksandru brat starešina Petar Mileusnić pozdravivši zatim prisutne izaslanike matičnog društva. Zatim se prešlo na čitanje izveštaja o radu tajnika, blagajnika, načelnika, prosvetara. Svi su izveštaji primljeni s odobravanjem na znanje. Radilo se je prema mesnim prilikama, koliko se je moglo učiniti. Prisutni izaslanici povoljni su rad ove čete. Izabrana je zatim nova uprava i to: starešina br. Petar Mileusnić, zamenik starešine br. Jovo Aralica, načelnik br. Mico Divjak, načelnica s. Natalija Mileusnić, tajnik br. Stevo Svirlar, prosvetar br. Milan Brakus, te revizori br. Mile Aralica i Nikola Pavić.

Zupa Varazdin

PODSUSED. — **Predavanje za spodare-seljake.** Sokolsko društvo u Podsušedu priredilo je u nedelju dne 17 febr. o. g. predavanje za gospodare-seljake.

Najpre je govorio brat dr. Štajner o zaraznim bolestima domaćih životinja. Opisao je najvažnije zarazne bolesti i pokazao je pri tome slike izrađene specijalno za narod na kojima se vidi kako dolazi do bolesti, po čemu se spoznaju i kako se suzbijaju.

Posle njega govorio je br. Hraste o stetočinama u voćarstvu i o vinogradarstvu.

Seljaci sakupljeni u lepom broju saslušali su vrlo pažljivo i s velikim interesom ova predavanja. To se vidi u iznajmljivanju odobravanja, upita i primedbi da vreme predavanja.

Ovo Sokolsko društvo priredilo je slična predavanja i za svoje čete. Tačno je održao dva predavanja br. dr. Štajner za četu Bizek-Lisičina, a u četu Strmec-Orešje predaje svakog teden dva puta br. Br. Vrčković, vetr. Štreza Samobor.

Ovakav rad će se i nastaviti. Narod uvidia od toga koristi i dobiva potrebu, da se sakuplja u sokolskim domovima.

JUGOSLOVENSKA SOKOLSKA MATIĆA

u Ljubljani

registrovana zadruga s ograničenim jamstvom

opskrbljuje u smislu čl. 2 svojih pravila sve sokolske organizacije u zemlji sa svim potrepštinama, koje su potrebne za izvadjanje programa i za postignuće ciljeva našega Sokolstva. Izdaje i raspoređava tiskanice, knjige i brošure sokolsko-programatskog, uzgojnog i propagandističkog sadržaja, plakate, diplome, značke, legitimacije i muzikalije

Prodaja odora svih kategorija

Naslov: Jugoslovenska sokolska mačica, Ljubljana, Narodni dom

Poštansko čekovni račun Ljubljana: 13.831

Telefon broj 25-43

Zahievajte cenik!

Preporučamo tortke, koje oglašuju u Sokolskom glasniku!

Vse tiskovine za sokolska društva, potrebne knjige za sokolske knjižnice, vabila, letake, lepake za sokolske prirede. Vam izdela Učiteljska tiskarnica. Tiska šolske, mlađinske, leposlovne in znanstvene knjige, časopise, revije, vizitke, bloke, račune, jedilne liste, posmrtnice in mlađinske liste. Ilustrira knjige v eno- in večbarvem tisku. / Lastna tvorница šolskih zvezkov. Knjigoveznica. Oddelek za učila z veliko zalogo slik naših velmož

KNJIGARNA
V LJUBLJANI
PODRUŽNICA
V MARIBORU
Tyrševa ulica štev. 44

